

Allas yrkes

Övning: Den kompetenta yrkespersonen

Den kompetenta yrkespersonen-övningen kan göras tillsammans med studerande eller med kollegiet. Diskussionen är en viktig del av övningen så reservera tillräckligt med tid för den.

Syfte: att väcka diskussion om den kompetenta yrkespersonen och fundera kring ifall denna definition passar in på alla oavsett yttre egenskaper.

Tidsåtgång: minst 20 minuter.

Du behöver:

- whiteboard eller annat anteckningsmaterial så att alla kan se vad som skrivs
- pennor att skriva med

Gör såhär:

1. Dela in gruppen i mindre grupper. Ge dem några minuter att diskutera 'hurdan' en yrkeskunnig person i deras bransch är. Be dem fundera på hur en sådan person betar sig, hurdan hen är, hur hen tänker, vad hen gör och varför, och så vidare.
2. Be deltagarna gruppvis berätta vad de kommit fram till. Skriv upp associationerna på tavlan. Alternativt kan du be grupperna komma fram och skriva sina egna adjektiv på tavlan.
3. Fundera sedan tillsammans på hur den yrkespersonen beskrivits.

Det är troligt att grupperna har fokuserat på **personligheten hos personen och på egenskaper som relaterar till arbetet**. Om det är på det här sättet, ta upp det genom att exempelvis säga: "Märker ni att ni har listat personlighetsdrag och egenskaper som hör ihop med arbetet? Yttre attribut definierar inte vem som är bra på sitt arbete." Därefter kan ni reflektera över följande frågor:

- Hur kommer det sig att vi i vardagen sätter mycket fokus på människors utseende, som till exempel klädsel, hudfärg, kroppsbyggnad, kön och så vidare?
- Varför värdesätter vi ofta de yttre attribut som passar in i normen, medan vi trycker ner det som inte passar in?
- Varför används ofta stereotyper då olika yrkesgrupper diskuteras? Varför finns det ofta en förväntning på att exempelvis sjukskötare eller sjukskötarstuderande är kvinnor?

- Diskutera även hur dessa förväntningar påverkar oss som människor och som yrkespersoner. Vad det i värsta och bästa fall kan leda till? Hur hör dessa frågor ihop med att majoriteten av yrkesbranscherna fortsättningsvis är mycket könade och bidrar de till könssegregering på många utbildningsprogram? På vilket sätt kan det vara till skada?
- Vissa studerande och även lärare kan vara av den åsikten att var och en väljer fritt sin bransch. Fundera då kritiskt tillsammans vilka andra egenskaper än ens egen vilja som påverkar valet (enligt forskning exempelvis samhälleliga värderingar, strukturer, värderingar inom familjen, lärarnas och handledarnas stöd samt vårdnadshavarnas exempel).

4. Avsluta övningen med att be deltagarna komma med konkreta förslag på vad de kan göra för att påverka problematik de pekat ut. Vilken förändring skulle det betyda i skolmiljön, vad borde vi göra annorlunda? Hur kan vi i vår egen bransch lyfta det att den passar för många olika slags människor?

Övningen är en för yrkesutbildningar anpassad version av Skapa plats-bokens En god människa 2-övning.